

Ataulfo Riera¹

Rena pengar smutsiga krig - vapenindustrin och den nya upprustningen

Översättning: Per-Erik Wentus

Första utgåvan: Ungsocialisterna Stockholm 2000

Förord

Fram till Sovjetunionens upplösning sas det att NATO var till skydd mot ett sovjetiskt anfall. Varför har då inte NATO upplösts när Sovjet inte längre finns? Varför har NATO och USA istället blivit allt aggressivare och anfallit stater som Jugoslavien, Och hur kan de dagliga flyg- bombningarna som pågår mot Irak förklaras, liksom den ekonomiska bojkotten som förorsakat minst 250 000 barns död av undernäring. Det som USA:s utrikesminister Madeleine Albright menar 'det är det värt'.

Vad är så mycket värt att man måste bomba länder som militärt aldrig kunde komma ens i närheten av USA eller NATO-staterna? Det kan uppenbarligen inte vara sina territorier som NATO tvingats försvara. Angreppen USA och NATO har gjort måste istället vara orsakade av något annat. Något man vill ha.

Det rika väst, som utgör stommen i NATO, skiljer sig således inte så mycket från de stater, som orsakade det första världskriget då 20 miljoner dog eller det andra världskriget då 50 miljoner fick sätta livet till. Då började krigen utav att man ville ha något.

Och detta något är lika eftertraktansvärt nu som då. Det och är tillgången till billiga råvaror, gas och olja. Det som gör aktieutdelningen på Europas och USAs börser attraktivt.

Världens största oljekällor ligger i och runt det Kaspiska havet. Området som förut ingick i Sovjetunionen är idag öppen marknad. Det är inte avgjort vilka eller vem som kommer att efterträda Sovjet som den mäktige i området. Blir det Ryssland, USA eller EU?

Krig gör endast de rika lyckliga, sas det förut. Hela det borgerliga konkurrenstänkandet i marknadens namn och militarismen, då striden om rikedomarna måste övergå i krig, är oss ungsocialister främmande.

Vi kämpar för en värld där inte endast den starke kan vinna. Vi står för den tidiga arbetarrörelsens antimilitaristiska värden. Vi kräver rätten till lycka åt alla.

Vapenupprustningen har tagit fart ånyo och vi vill med denna skrift informera om fakta. Det är nödvändigt i en värld, där de borgerliga partierna och deras ungdomsförbund alltmer i 'fredens namn' propagerar för militära 'lösningar'.

Martin Ahman / Ungsocialisterna

Den amerikanska vapenindustrin och Kosovokriget

Militärutgifterna i världen nådde 1989 en topp med den astronomiska siffran 1000 miljarder dollar. Men i och med det kalla krigets slut, sjönk utgifterna till 700 miljarder per år. I USA krympte militärbudgeten mellan 1986 och 1997 med 34 procent. Och i Europa sjönk den under samma tid med 40 procent. Minskningen har naturligtvis inte sin orsak i någon plötslig

¹ Ataulfo Riera (* 1973) är journalist på tidningen *La Gauche* i Bryssel. Han var tidigare ordförande för ungdomsförbundet Socialistische Jonge Wacht / Jeunes Gardes Socialiste (SJW-JGS) som är Ungsocialisternas (US) systerorganisation i Belgien.

pacifism eller nyväckt människokärlek hos vapenfabrikanterna eller hos de regeringarna som brukar köpa vapen. Snarare var det så att Sovjetunionens upplösning innebar en ny tidsålder, som krävde en förändring i vapen och vapensystem.

USA är etta

1991 sa William Perry, USA:s försvarsminister, vid en middag med företrädare för vapenindustrin ”ni bör snarast omgruppera er så att militärutgifterna kan sänkas, liksom olika militärprogram kan förbilligas”. Och budskapet gick trots allt hem. För på mindre än tio år har det skett en aldrig skådad omgruppering och fusioner av gigantiska mått. Idag finns det endast tre stora vapengrupper kvar. De är Boeing-McDonnell Douglas, Lockheed Martin och Raytheon. Det är dessa bolag som blev vinnare alla kategorier.

Den amerikanska staten tog på sig en del av kostnaderna för omstruktureringen. Omkring 2 miljoner jobb rationaliserades bort. Aktierna på börsen steg avsevärt. Men den viktigaste vinsten av omstruktureringen blev marknadsandelen. Från att 1985 ha kontrollerat 27 procent av världsmarknaden kontrollerar den amerikanska vapenindustrin idag 50 procent av den.

Och de amerikanska vapentillverkarna är idag inte bara de största utan också kvalitativt de bästa. Pentagons utgifter har sjunkit men budgeten för forskning och utveckling (FoU) har förblivit oantastad. Det är detta man bör uppmärksamma, eftersom det är teknologin som är det utslagsgivande i all modern vapentillverkning. Och genom att fusionera till några jättebolag har den amerikanska vapenindustrin kunnat bibehålla höga FoU kostnader, vilka används för att ta fram än mera förfinade och effektivare vapen. USA har erövrat ett stort teknologisk försprång i jämförelse med sina konkurrenter. De har därmed äss på hand i den internationella vapenhandeln. En handel som åter ökar, och som stigit med 21 procentandelar sen 1996. Världens militärutgifter stiger och 1998 var de drygt 800 miljarder dollar.

De största vapentillverkarna i världen 1998. Årlig omsättning i miljarder dollar

1. Lockheed-Martin (USA)	18,5
2. Boeing-McDonnell Douglas (USA)	13,8
3. British Aerospace, General Electric (UK)	12,1
4. Raytheon (USA)	6,3
5. Thomson-CSF (Frankrike)	4,2

Goda skäl

Kriget på Balkan kunde inte ha kommit lägligare för den amerikanska vapenindustrin. Man kan således räkna med att vapenlobbyister spelade en inte obetydlig roll i NATO- beslutet att börja bomba rest-Jugoslavien den 24 mars i år. Och därefter har vapenlobbyen haft mist fyra goda skäl att låta det rulla på.

1. Jugoslavienkriget garanterar att de kan behålla sina gamla kunder. NATO-medlemsstater är pga standardiseringskraven för det militära materialet och utrustningen i praktiken tvingade att köpa amerikanska produkter. Något som leder till att det är USA:s krigsmakt som fullständigt dominerar NATO. Dessutom drivs denna utveckling på genom inträdet av de nya medlemsstaterna Polen, Tjeckien och Ungern som måste beväpna sig på nytt.

2. Kostnaderna för kriget är mycket höga: de 'allierade' betalar omkring 350 miljoner dollar per dag. Då merparten av utrustningen som ammunitionen är av amerikanskt ursprung kan vapenindustrin i USA inget annat än gnugga händerna. De har all anledning att kriget fortgår, för det ger dem vinster.

3. Kriget är ett paradiset för att prova nya vapen. Dessutom har mediabevakningen gett vapenfabrikanterna gratis reklam av ofantliga mått. Det är således ingen slump att vapnen - raketerna, Apachehelikoptarna, F-18 flygplanen och B2 bombplanen - som det pratas mest om är av amerikanskt ursprung. Och tillverkade av de tre största vapenbolagen, Raytheon, Boeing-McDonnell Douglas och Lockheed Martin. Publiciteten ger dem reella möjligheter att värva nya kunder på Balkan. Vi kunde se detsamma hända efter kriget i Persiska viken då grannländerna till Kuwait efter kriget ökade sina militärutgifter och köpte framförallt nytt krigsmaterial från USA.

4. Slutligen ger kriget en ursäkt i USA att höja militärutgifterna. Det blir den första egentliga höjningen sen det kalla krigets slut och kriget i Persiska viken. Utgifterna kommer nästa år att stiga till 274 miljarder dollar och att fortsätta stiga så att de år 2005 uppgår till 331 miljarder dollar. Höjningen ska till största delen bekosta vapenförnyelsen. Vapnen som köptes på 1980-talet är föråldrade vid ingången till 2000-talet. Vapenlobbyister har i åratal sökt övertyga kongressledamöterna om det. Nu har de som argument kriget i Kosovo och risken av att konflikten kan utvidgas. Så varför inte "make your dreams come true".

Morgondagens vapen

Ökningen av militärutgifterna i USA:s statsbudget påverkar självfallet utrikespolitiken och har ett antal konsekvenser som inte ska förbises. Först och främst kommer konkurrensen i förhållande till Europa att öka.

De europeiska vapenfabrikanterna som idag ligger allvarligt efter amerikanerna kommer också att omgruppera och fusionera och det kommer att kosta arbetsplatser. För Ataulfo Riera det andra kommer USA:s viktigaste geostrategiska rivaler, Ryssland och Kina, inte att dra sig för att öka sina militärutgifter. President Boris Jeltsin förklarade exempelvis den 8 maj 1999 att den ryska armén kommer att förstärkas "med alla nödvändiga medel". Och i Bejing är man väl medveten om att USAs försprång är reell.

Strategerna i Pentagon förklarar redan att USA måste förbereda sig för två kommande konflikter. Den ena med Ryssland om kontrollen av råvaror och marknaderna i Centralasien. Den andra med Kina om kontrollen över den Kinesiska sjön. Militarismen som är så intimt förbunden med kapitalismen har således för oss, på tröskeln till det nya århundradet, redan nya konflikter i lager.

Kapitalism & militarism

Bland de forskare som särskådat kapitalismen är Ernest Mandel (1923-95) den som tidigt uppmärksammade att "sen slutet av 1930-talet har vapenproduktionen spelat en allt större roll i den kapitalistiska ekonomin". Och faktum är det har under 1900-talet skett en konstant tillväxt av militärutgifterna. Aldrig heller har det i historien funnits en härskarklass, som likt 1900-talets borgerlighet har investerat så mycket i förstörelsevapen. Den ständiga ökningen är verkligen imponerande. Räknat i fasta priser så har militärutgifterna växt från 18 miljarder dollar år 1908, då imperialismen börjar, till 1930-talet med fascismen och det andra världskriget då de var 123 miljarder dollar, till 282 miljarder dollar under det kalla krigets år 1952, till 567 miljarder dollar året 1980 och till att idag överstiga 700 miljarder dollar.

Den rikedom, som vapenindustrin samlade på sig under det första världskriget 1914-18 och under det andra världskriget 1940-45, hade aldrig tidigare existerat i historien.

I den kapitalistiska logiken, och det är den som gäller idag, ses ju allt som handelsvara. Så också vapen. Och vapen betraktas dessutom som en respekterad handelsvara, eftersom de ger höga vinster. Och övervinster, isynnerhet desto mer vapen som används. Därav kommer det

intensiva intresset hos vapentillverkare att bevaka varje konflikt. Men också att locka fram konflikter, och att hålla dem vid liv.

Vapenindustrin har följaktligen alltid sökt knyta band till sina kundstaters högre militära kretsar, ämbetsmän och politiska beslutsfattare för att befrämja köporder och goda kreditvillkor. Det förklarar också varför vapenindustrin spelat en så betydelsefull roll under kriserna i historien. Så till exempel satsade vapenfabrikören Krupp på Hitler eftersom han visste att nazisternas politik skulle ge honom nya vapenorder och därmed vinster. Och den mäktiga vapenlobbyn som uppstod i USA under det andra världskriget (...USA levererade sammanlagt 96 000 tanks, 61 000 kanoner, 2 300 000 fordon, 21 miljoner ton ammunition, 296 000 flygplan osv, osv.) såg med ilska på när kriget tog slut. De satsade därefter all sin kraft på att driva igenom Trumandoktrinen som inledde det kalla kriget... och gav nya vapenbeställningar. Vi kunde se samma fenomen under Vietnamkriget och på nytt under president Ronald Reagan. Det var då som militärutgifterna nådde till rekordnivå.

22 miljarder kronor till vapen varje dag

1998 steg vapenupprustningen för tredje året i rad. Åren innan, 1996 och 1997 hade de stigit med 10 procent per år.

Vapenhandeln i världen är tillbaka till rekordåren under 1980-talets första hälft. Därmed har nedrustningen brutits som ledde till en minskning av vapenhandeln med närmare 50 procent mellan åren 1985 och 1995.

USA ligger i täten med en marknadsandel på 55 procent. Därefter kommer stater som Ryska federationen, Storbritannien, Frankrike, Tyskland och Kina. Omsättningen i världen hade kunnat vara än större om inte finanskrisen i Asien 1997-98 och oljeprisfallet hade kommit i vägen. Flera länder tvingades dra ner på vapeninköpen.

Stigande vapenhandel

Världens vapenhandel stiger överlag. Nya länder som ökat sina inköp kraftigt är Indien, Israel, Brasilien, Nordkorea, Taiwan, Japan och Iran. Utgifterna för vapen i världen är omkring 7 117 miljarder kronor per år, vilket betyder 22 miljarder kronor per dag.

USA har avsatt 2 378 miljarder kronor för i år 2000 (vilket är 33,4 procent av samtliga utgifter i världen) och summan ska ökas till 2 873 miljarder kronor till år 2005. I Frankrike spenderade man 309 miljarder kronor 1998, som ökades till 315 miljarder 1999.

Kärnvapen ökar också. USAs senat har sagt nej till ett kärnvapenstopp. Man vägrar att skriva under ett fördrag om stopp för kärnvapenprov. Härmed ödeläggs de tidigare försöken till kärnvapenedrustning. Det finns allt mindre tryck på att de traditionella kärnvapenländerna Ryssland, Storbritannien, Frankrike, Kina och Israel och nu på nykomlingarna Indien och Pakistan att avhålla sig från kärnvapenupprustning.

Utvecklar kärnvapen

Iran, Nordkorea, Indien och Pakistan utvecklar för närvarande ballistiska kärnvapenraketer med en räckvidd på 2000 km och inom kort kommer raketer med räckvidd på upp till 10 000 km, vilket betyder att de kan nå USA. Där man tänker bygga en s.k. raketsköld (THAAD) i stil med det tidigare planerade Stjärnornas krig.

Vi har framför oss en ny vapenkapplöpning och betalningen sker även denna gången med skattemedel dvs med löntagarnas pengar.

NATO efter Balkankrigen

Mitt under bombningarna av Jugoslavien våren 1999 antog NATO en ny officiell strategi. Det nya var att NATO kan göra militära operationer utanför sitt eget område. Kort sagt, teorin uppdaterades till den praktik man för.

När NATO bildades 1949 skrevs det in i Washington-fördragets paragrafer 5 och 6 att dess militära interveneringszon var medlemsstaternas territorier och inget annat. NATO var en försvarsallians.

I Europa var ett anfall utanför NATO zonen inte heller tänkbart strax efter det andra världskriget. Människorna i väst var inte bara krigströtta, de hade aldrig godtagit ett regelrätt angrepp på en stat som stod Sovjetunionen nära. Sovjet sågs av många i Europa - långt utanför den kommunistiska rörelsen - som landet som krossade nazismen.

Det fanns därmed - bland politiker och de privata storföretagen i väst - behov av ett ideologiskt kallt krig. Hotet var den röda faran så man. Sovjet skulle komma att anfälla först.

Politisk strategi

Redan den 23 april 1945, innan världskriget var slut, beslöt sig USAs president Truman för denna strategi. I början på 1946 färdigställdes den och den 12 mars kungjorde Truman sin kalla krigsdoktrin. Världen var uppdelad i två oförsonliga delar. "Ett fritt samhälle mot ett totalitärt samhälle" och bägge bekämpar varandra och söker efter världsdominans.

Men i realiteten var Trumandoktrinen, som historikern David Horowitz visade i sin bok *Från Jalta till Vietnam* inte grundad på fakta utan på en "ideologi som levde på hoppet att besannas av fakta", alltså en politisk strategi.

Sovjetunionen var utpumpat vid det andra världskrigets slut. Förstörelsen i landet var mångdubbelt större än vad något annat krigförande land hade erfarit. Närmare 20 miljoner människor hade dött mellan 1941 och 1945. Nazistarmén hade helt eller delvis förstört 15 stora industrizoner och däribland 1 710 städer, 70 000 byar, 31 850 fabriker, 90 000 broar, 10 000 elcentraler osv. Dessutom hade nazisterna rövat tusentals maskiner, miljontals ton råvaror och jordbruksprodukter. Efter kriget drabbades landet 1946-47 av missväxt och svält. Sovjet var materiellt oförmöget till något reellt hot.

I juni 1947 lanserade USA Marshallhjälpen för återuppbyggnad av industrin i det sönderbombade Europa. Hjälpens reella syfte var dock att stadga det kapitalistiska produktionssättet. Den ekonomiska krisen efter världskriget och de mäktiga strejkrörelserna som drog över Europa från 1945 till 1947, skrämde västmakterna. Men USAs målsättning var också att få inflytande över det privata näringslivet i Europa. Och med lånen och krediterna fick man det.

Det var först efter Trumandoktrinen 1946 och Marshallplanen 1947 som Sovjet beslöt att lägga Östeuropa under sin stövel.

Ny syn.

Sovjetunionens upplösning 1991 och det kalla krigets slut har inte inneburit att USA överlätit Europa åt européerna. Tvärtom. USA har använt NATO för att utöka sitt inflytande och förhindra att Europa eller Ryssland blir maktrivaler. För att göra målsättningen trovärdig i opinionens ögon har man fått hitta nya hot.

Hoten är numera "otydliga" och "mångtydiga", som spridning av kärn- och massförstörelsevapen, terrorism, spetsteknologins kriminalisering, etniska och religiösa motsättningar, territoriella tvister och inte minst reformpolitikens misslyckande i de tidigare öststaterna. Och man förtydligar hotbilden med hänvisning till Ryssland "ett storskaligt

konventionellt anfall mot alliansen är inte troligt men ett sådant hot kan dock uppkomma på lång sikt”.

Strategibeslutet ”The Alliance’s Strategic Concept” (<http://www.nato.int/docu/basics.htm>) som antogs vid NATOs 50-årsjubileum den 23-24 april 1999, säger att ”alliansen vakar över medlemmarnas försvar och bidrar till fred och stabilitet i regionen”. Därför vill NATO ”hålla sig beredd för att...gripa in och förhindra konflikt”, och ”aktivt ta del i en kris med att sätta in trupper”.

NATO har därmed utnämnt sig till något mer än en försvarsallians, nämligen till den ”kollektiva säkerheten i den euroatlantiska regionen”. Och man placerar sig jämsides med den alleuropeiska säkerhetsorganisationen OSSE, den västeuropeiska militära samarbetsorganisationen WEU och med självaste FN. Visserligen säger NATO att FN har det främsta ansvaret för freden. Men uppenbarligen inte ensamt. Vi kan således förvänta oss fler tillfällen i framtiden då NATO agerar utan FNs mandat, såsom man gjorde i Kosovo.

Ökad militarisering.

Mot USAs vilja, så säger den nya strategiskrivningen inget om hur långt NATOs interveneringsområde sträcker sig. Man skriver i vaga ordalag om den ”euroatlantiska regionen med omgivning”. Men kompromissen man gjort är tillräckligt vag för att passa ett flertal tolkningar. För Frankrike tar den euroatlantiska zonen slut vid Balkan, för USA sträcker den sig till Mellan Östern och Centralasien. Där Turkiet, som är NATO-medlem, ligger i korsningen av dessa två ekonomiskt strategiskt viktiga regioner, där världens och USAs viktigaste gas- och oljekällor finns.

NATO har upprättat permanenta snabbinsatsstyrkor. Det är militära elitenheter som är tränade för operationer långt ifrån det egna territoriet och utanför NATOs egentliga område. I USA har man idag ett sådant förband på 5000 man som kan sättas in varhelst i världen inom fyra dagar. Plus en division på 15 000 man som är stridsklar på fem dagar och ytterligare fem divisioner som är mobiliserade inom en månad.

Amerikanerna har uttryckt sitt missnöje med att NATOs kapacitet är begränsad till detta antal och därför måste ”de europeiska medlemmarna utöka sin handlingskraft genom att öka sin militära styrka”. Kort sagt; NATO staterna måste förbinda sig att ge mer pengar till militären. När Tyskland minskade sin militärbudget, reagerade NATOs generalsekreterare britten George Robertson omedelbart ”Det måste bli ett slut på dylika avsikter”. (Le Monde 4 nov 1999.)

Pengar att göra

USAs politiska, ekonomiska och militära ledarskap i världen är oantastat, om det så är inom NATO, den internationella valutafonden IMF eller Världsbanken. Exempelvis ingrep USA på fyra ställen i världen inom ett år; i augusti 1998 i Sudan och Afganistan, från december 1998 gentemot Irak och från mars 1999 mot Jugoslavien.

Den som vill avfärda faktumet om USAs övermakt, som ett utslag av antiamerikanskhet bör ta sig en titt på vad massmedierna skriver i USA. Man säger öppet att försvaret av de rent materiella intressena som USA har i världen överensstämmer med USAs ”naturliga kallelse” att leda världen. Redan 1993 uttryckte sig Bill Clintons säkerhetsrådgivare Anthony Lake sig officiellt såhär ”Våra intressen och våra ideal förpliktigar oss inte enbart till att engagera oss men också till att leda”. Vice-presidenten och kandidaten i presidentvalet 2000 Al Gore har fört upp frågan till en valfråga. ”Vi är världens naturliga ledare. Vi är ett mäktigt folk. Världen ber oss och vi måste ta på oss ansvaret” (Le Monde 29 okt 1999).

USA omhuldar en världshärsarsyn och i den intar militarismen en nyckelställning. ”Marknadens osynliga hand verkar aldrig utan den dolda knytnäven. McDonalds går aldrig bra om inte det finns McDonnell-Douglas som bygger F-16. Den dolda knytnäven som skyddar teknologin i Silicon Valley är USAs armé, flotta och marinkår”. (Citerad av Samir Amin i nyhetsbrevet Paix nr 122 maj-juni 1999). Ovan är inte sagt av någon högerextremist utan av Thomas Friedman, rådgivare till utrikesministern Madeleine Albright.

Världen i NATOs skugga

Krigen på Balkan hade två omedelbara orsaker. Staten Jugoslaviens upplösning och NATOs målsättning att förbättra sin geostrategiska maktposition.

Det fördes följaktligen parallella krig i Kosovo våren 1999. Serbiens krig gentemot Kosovo och NATOs krig gentemot Serbien. NATO bombade 'civila mål såsom broar, järnvägar, fabriker osv medan serbiska förband bedrev raskrig. Här har vi förklaringen till paradoxen att det var främst civila som stupade i ett krig, som sades vara till deras skydd. Kriget hade ytterligare en oönskad effekt: NATO bombarna underlättade den etniska rensningen och förstärkte president Milosovics makt i Serbien.

Maktuppvisning

NATO grep in i Jugoslavien, som så många har påtalat, för en maktuppvisning. Med sin militära överlägsenhet ville man visa världen, att den makt de kapitalistiska stormakterna har idag är oöverträffbar. Budskapet var; följer ni inte våra diktat då kan ni drabbas näst. Och budskapet var otvetydigt, NATO hade noll stupade. Det var ett ”virtual war” som amerikanerna säger.

Krigen klagjorde i militära termer den ekonomiska och finansiella makt som väst har över resten av världen. Globaliseringen har således gett oss en ”ordningsmakt utan gränser”.

I och med att NATO och därmed USA besatte huvudrollen sköts EUs mål, att integrera östra Europa i sin kapitalistiska sfär, åt sidan. Det blev USA som tog över ledarskapet bland västs stormakter. Thomas Friedman som är rådgivare till utrikesministern Madeleine Albright sammanfattar saken utan kruseduller ”Eftersom USA har de flesta fördelarna av globaliseringen får hon också ansvaret att sköta den. Och för våra intressen är den skötseln en hörnpelare”.

Rättfärdigandet

Det var viktigt - för den nya NATO-strategin - att västopinionen uppfattade bombningarna som rättfärdiga. För det fanns en påtaglig risk, eftersom det inte finns något östblock, att NATOs aggression kunde hamna i tvivelsmål isynnerhet om krigsmotståndet tilltog. (Se ”Kriget och motståndet - en överblick över Europa” Internationalen nr 24/1999.) Därav propagandasvadan att det pågick ett folkmord i Kosovo. Washington drog som bekant till med att 500 000 försvunnit och troligtvis dödats.

Balkankrigen och NATOs östutvidgning är klara exempel på den amerikanska imperialismens ökade inflytande i Europa. Zbigniew Brzezinski som leder en geopolitisk tankesmedja och är en av dem som har ett stort inflytande på utrikesministern Albright och president Clinton krävde ett totalt krig mot Milosevic, eftersom ”ett misslyckande hade betytt slutet på NATOs trovärdighet och det hade försvagat USA som ledare”.

En vanlig invändning från dem, som anser att materiella intressen styr politiken och som vill se en skillnad mellan Gulfkriget och Kosovo brukar vara, det finns ingen olja i Kosovo. Naturligtvis inte, men genom att skapa sig direktstyrda protektorat och militärbaser i Bosnien, Kosovo, Albanien och Makedonien kontrollerar USA ett mycket strategiskt område i

korsningen mellan Mellanöstern, Kaukasus och Centralasien. Man har ett brohuvud till ett av världens största naturrikedomar. Amerikanen Robert Hunter, tidigare NATO-ambassadör, säger utan omsvep "Kosovo är porten till regionen som är livsavgörande för väst".

Total övermakt i luften

Det glöms ofta bort, när operationen "Allied Forces" summeras, att den också var ett militärt test för den nya militärdoktrinen "Air Power" och en reklamkampanj för alla de högteknologiska vapen som ingår i den. USA utslöt på förhand all markstrid och det var inte endast för att spara de egna soldaternas liv utan man ville bevisa att ett krig kan vinnas enbart med luftstridskrafter. Markstridskrafter var ett klart andrahandsval. Därför att US Air Force och den nya militära spetsteknologin spelar en huvudroll i USAs globala strategi. Kontrollen av luftrummet och rymden är för amerikanerna nyckeln till världsherraväldet. "Air Power" är således slutstycket i "Global Power".

Bilden av B-2 bombplan som flyger till Serbien fäller sina bomber och återvänder till basen utan mellanlandningar är mer än en symbol för "Air Power". Den visar att USA kan nå vilket hörn som helst på jorden. Och med sitt täta spionsattelitsystem har amerikanerna heltäckande information.

Dessutom är det civila flyget av större betydelse än all annan slags transport. Huvuddelen av USAs export sker med flygfrakt.

Vinstgivande krig

Balkankrigen skiljde sig inte från andra imperialistiska krig som vi sett i historien. Bakom "Air Power" doktrinen, eller revolutionen inom krigsteknologin med militärtidskrifternas språk, finns de snöda intressena hos den amerikanska militärindustrin. Här hittar vi framförallt de högteknologiska företagen inom flygindustrin såsom Boeing-McDonnell Douglas, Raytheon, Lockheed-Martin. För dem är den nya internationella instabiliteten en skänk från ovan. De och övrig krigsmaterialföretag har i årtal lobbats för det nya NATO strategin som togs i föl, att NATOs militära interveneringszon ska utvidgas. Företagen betalade också hela 8 miljarder dollar till NATOs 50-årskalas.

Kriget i Kosovo blev ett vinstgivande företag. Det spenderades över 500 miljarder dollar per dag och vid krigsslutet den 9 juni 1999 var slutsumman 40 miljarder dollar. Redan från den första bombdagen steg aktierna. De steg för Raytheon med 17 procent, Boeing steg 12 procent och Lockheed-Martin steg 8 procent. Vid krigsslutet sjönk aktierna eller som det skrevs i Financial Times med hänvisning till förödelsen efter kriget "Börsen har inga känslor".

Men vinsterna har ingalunda tagit slut i och med krigsslutet. Lagren måste fyllas på och det kommer exempelvis att rendera Raytheon 1 miljard och Boeing 2 miljarder dollar. Kriget har också haft till följd att stormakterna ökat skatteuttagen för militära ändamål. USA för att öka sitt militära försprång och européerna för att knappa in på det. Sett i stort är den största vinnaren i Balkankrigen det militärindustriella komplexet och deras aktieägare.

Framtiden

Denna nya militarisering är både orsak till och resultat av försämringen mellan stormakter som USA, Kina och Ryssland. Och kriget i Kosovo betecknar i denna utveckling ett nytt skede. USAs kraftigt ökade militärbudget, som till år 2005 ska uppgå till 331 miljarder dollar kan bara förklaras utifrån att USA förbereder sig på en eventuell konfrontation med endera Ryssland eller Kina. Och genom att FN sattes åt sidan i Kosovokriget har risken ökat för fler lokala krig. De tydligaste exemplen på den nya instabila situationen är Tjetjenien, konflikten i Kashmir mellan Pakistan och Indien och den upptrappade spänningen mellan Kina och Taiwan.

Men nytt i världshistorien är att USA sen mars 1999 kan slå till var helst i världen och kriga utan risk för egna förluster. President Clinton bekände färg då han besökte Makedonien den 22 juni i fjol. ”Vi kan göra det idag, vi kan göra det i morgon och om det är nödvändigt kan vi göra det på nåt annat ställe, i Afrika eller Centraleuropa”.